

Datum: 4.7.2018

Nadzori izplačil dodatkov s področja dodatkov za stalno pripravljenost

Nadzori v letu 2015

Inšpektorat za javni sektor je v letu 2015 prejel pobudo za izvedbo inšpekcijskih nadzorov izplačil dodatkov za stalno pripravljenost na Univerzi v Ljubljani. Inšpektorat je na podlagi podatkov iz sistema ISPAP preveril informacije iz dane pobude o izplačevanju navedenega dodatka in opravil nadzore pri vseh fakultetah, ki so na podlagi podatkov iz navedenega informacijskega sistema izplačevale te dodatke. Nadzor so opravili inšpektorji inšpekcije za sistem javnih uslužbencev (ISJU).

ISJU je tako v letu 2015 opravila inšpekcijski nadzor na 11 fakultetah Univerze v Ljubljani v zvezi s pravilnostjo odrejanja in izplačevanja dodatka za stalno pripravljenost (C130). Pri Veterinarski fakulteti in Medicinski fakulteti inšpektor nepravilnosti ni ugotovil, ker imata fakulteti podlago za stalno pripravljenost v Zakonu o veterinarstvu, Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti in Zakonu o zdravstveni dejavnosti.

Nepravilnosti pa je ugotovil pri 9 fakultetah, in sicer: Ekonomski fakulteti, Fakulteti za družbene vede, Fakulteti za elektrotehniko, Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, Fakulteti za matematiko in fiziko, Fakulteti za računalništvo in informatiko, Fakulteti za socialno delo, Fakulteti za šport in Filozofski fakulteti. Fakultete so stalno pripravljenost izplačevale dekanom, prodekanom, tajnikom fakultet, učiteljem in strokovno-tehničnim delavcem na področju informatike, računovodstva in vzdrževanja.

Inšpektor je ugotovil naslednje kršitve:

- fakultete za odreditev stalne pripravljenosti niso imele ustrezne pravne podlage,
- v večini primerov so bile odreditve stalne pripravljenosti posplošene in niso določale konkretnega časa stalne pripravljenosti,
- v nekaterih primerih je bila stalna pripravljenost izplačana od ur rednega dela, ne pa od časa dejanskega opravljanja stalne pripravljenosti (Ekonomska fakulteta, Fakulteta za družbene vede, Fakulteta za elektrotehniko, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Fakulteta za računalništvo in informatiko),
- v posameznih primerih (Ekonomska fakulteta) je bil dodatek za stalno pripravljenost obračunan v višinah (5%, 10%, 15%), ki jih kolektivna pogodba ne določa.

Inšpektor je ugotovil nepravilnosti, zavedajoč se različnih sodnih praks. Pri tem pa je izhajal iz 16. člena Zakona o javnih uslužbencih, po katerem delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo. 9 od 11 fakultet podlage za odrejanje in plačilo stalne pripravljenosti v teh aktih ni imelo. Prav tako niso obstajali vsebinski razlogi za odrejanje stalne pripravljenosti.

Inšpektor je v primerih, ko so bile ugotovljene nepravilnosti, predstojnikom odredil da prenehajo odrejati in plačevati stalno pripravljenost in nepravilnosti odpravijo v skladu s 3.a. členom ZSPJS.

Nadzori v letu 2016

V letu 2016 je Inšpektorat za javni sektor prejel pobudo za izvedbo inšpekcijskih nadzorov v javnih gasilskih zavodih pri priznavanju pravic iz delovnega razmerja direktorjem zavodov, zlasti glede izplačila dodatkov za stalno pripravljenoost.

Inšpektorji inšpekcije za sistem javnih uslužbencev (ISJU) so opravili inšpekcijske nadzore v 13 javnih gasilskih zavodih v Republiki Sloveniji.

V zvezi z izplačilom dodatkov za stalno pripravljenoost direktorjem zavodov je bilo ugotovljeno, da sta dodatek za stalno pripravljenoost (v obdobju od avgusta 2014 do maja 2016) prejemale dva direktorja, in sicer direktor Poklicne gasilske enote Celje in direktor Poklicne gasilske enote Krško. Ugotovljene so bile naslednje nepravilnosti:

- da sta bila direktorja PGE Celje in PGE Krško neprekinjeno v stalni pripravljenoosti in da sta prejemale dodatek za stalno pripravljenoost, čeprav jima stalna pripravljenoost sploh ni bila odrejena;
- da sta direktorja sicer imela soglasje ministra za obrambo (ki je bilo izdano v letu 2014) za opravljanje dela preko polnega delovnega časa, v dežurstvu in stalni pripravljenoosti za izjemne primere, ko bosta delo opravljala v svojem osnovnem poklicu, vendar soglasja ministra ni bilo možno šteti kot soglasje za neprekinjeno stalno pripravljenoost;
- da je bilo s strani inšpektorice za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ugotovljeno, da direktorja nista izpolnjevala pogojev za opravljanje dela v svojem osnovnem poklicu gasilca/poveljnika, zato jima je le-ta prepovedala opravljati operativne naloge gasilstva;
- da direktorja sploh ne bi smela biti v stalni pripravljenoosti in ne bi smela prejemati dodatka za stalno pripravljenoost;
- da jima je bil dodatek za stalno pripravljenoost izplačan v nasprotju s tretjim odstavkom 16. člena Zakona o javnih uslužbencih (ki določa, da delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva).

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri izplačilu dodatka za stalno pripravljenoost, je inšpektorica predsednikoma Sveta zavoda PGE Celje in PGE Krško odredila naslednje ukrepe:

- da naj poskrbita, da si bosta direktorja prenehala izplačevati dodatek za stalno pripravljenoost;
- da naj v zvezi z nezakonitim izplačilom dodatka za stalno pripravljenoost direktorjema ukrepata v skladu s 3.a členom Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (zahtevata vračilo nezakonito izplačanega dodatka za stalno pripravljenoost).

Direktorja se z ugotovitvami inšpektorice in z odrejenimi ukrepi nista strinjala, zato sta zoper zapisnik vložila ugovor. O ugovoru je odločil minister za javno upravo in direktorjema sporočil, da je ugovor neutemeljen.

Nadzori v letu 2017

V letu 2017 je Inšpektorat za javni sektor v svoj načrt dela uvrstil izvedbo sistemskih nadzorov pri izplačilih dodatka za stalno pripravljenoost v centrih za socialno delo in v javni upravi.

Inšpektorji so opravili nadzor v centrih za socialno delo Cerknica, Krško in Postojna in pri tem ugotovili, da je ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izdala direktorjem soglasje za opravljanje stalne pripravljenoosti zaradi nemotenega opravljanja dejavnosti interventne službe na CSD (na podlagi drugega odstavka 7. člena Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju), da je bil dodatek za stalno pripravljenoost (C130) direktorjem izplačan na podlagi soglasja, na podlagi prvega in drugega odstavka 17. člena Pravilnika o sodelovanju organov ter delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri

obravnavi nasilja v družini, na podlagi razporeda dela strokovnih delavk v regijski interventni službi ter na podlagi poročila posameznega direktorja o opravljeni stalni pripravljenosti in intervenciji v posameznem mesecu.

Pri izplačilih pa so bile so bile ugotovljene naslednje pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti:

- da iz Poročila o dežurstvu in opravljenih intervencijah, ki so jih za posamezni mesec izdelali/pripravili direktorji (ko so kot strokovni delavci opravljali delo v stalni pripravljenosti in v intervenciji – v Interventni službi pri CSD, ni bilo razvidno, koliko ur v posameznem mesecu so dejansko opravili v stalni pripravljenosti in koliko ur v intervenciji/koliko nadur;
- da je bilo dejansko število opravljenih ur v stalni pripravljenosti razvidno iz obračuna ur v stalni pripravljenosti, ki ga je za vsak mesec izdelala računovodkinja v CSD za vse strokovne delavke v Interventni službi pri CSD (ki so v posameznem mesecu opravljale delo v stalni pripravljenosti) ter da je bilo dejansko število opravljenih ur v intervenciji (število nadur) razvidno iz obračuna izvedenih intervencij, ki ga je za vsak mesec izdelala računovodkinja v CSD za vse strokovne delavke v Interventni službi pri CSD (ki so v posameznem mesecu opravljale delo v interventni službi);
- da je bilo iz obračuna plače direktorja razvidno, da sta mu bila dodatek za stalno pripravljenost (C130) in dodatek za delo preko polnega delovnega časa (E010) v posameznem mesecu obračunana in izplačana v višini 42. plačnega razreda (na obračunu plače pa ni bilo navedeno delovno mesto, na katerem je direktor dejansko opravljal delo v svojem osnovnem poklicu v času stalne pripravljenosti in v intervenciji – npr. delovno mesto strokovni delavec za področje/eno ali več-šifra F017015, ampak je bilo na obračunu plače dvakrat navedeno delovno mesto direktor centra za socialno delo, in sicer prvič kot direktor centra za socialno delo s šifro B017345 in z določenim ... plačnim razredom – od katerega so se direktorju obračunali: osnovna plača, nadomestila plače, dodatek za delovno dobo ter drugič kot delovno mesto direktor centra za socialno delo/dodatki s šifro B017345 in z določenim 42. plačnim razredom javnega uslužbenca – od katerega sta se direktorju obračunala dodatek za stalno pripravljenost in dodatek za delo preko polnega delovnega časa).

V zvezi s tem so inšpektorji opozorili, da je potrebno upoštevati, da se lahko direktorju obračuna in izplača dodatek za stalno pripravljenost le v višini plačnega razreda, ki ga je dosegel na delovnem mestu strokovni delavec (npr. za področje/eno ali več), v nazivu .... Nikakor pa ni direktor avtomatsko upravičen do obračuna dodatka za stalno pripravljenost od 42. plačnega razreda. Takšno je tudi stališče Ministrstva za javno upravo-Direktorata za javni sektor (razvidno iz dopisa, št. 0100-355/2017/2 z dne 1.6.2017), v katerem je ministrstvo glede določitve osnove za plačilo dodatka za stalno pripravljenost direktorjev pojasnilo, da se direktorjem plača in dodatki določijo glede na delovno mesto, na katerem opravljajo delo v svojem osnovnem poklicu (v primeru, da je direktor pred nastopom mandata že opravljal delo strokovnega delavca in je že napredoval v višji naziv oziroma višji plačni razred, se mu na delovnem mestu plača določi v skladu s pridobljenim višjim nazivom in z upoštevanjem plačnih razredov napredovanja).

Inšpektorji so predsednikom svetov zavodov odredili, da kot odgovorne osebe v prihodnje poskrbijo za pravilno obračunavanje in izplačevanje dodatka za stalno pripravljenost direktorjem CSD in da naj v zvezi z nepravilnim izplačilom dodatka za stalno pripravljenost direktorju ustrezno ukrepajo v skladu s 3.a členom Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti v zvezi s plačilno listo/obračunom plače direktorjev CSD in zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri izpolnjevanju Poročila o dežurstvu in opravljenih intervencijah s strani ostalih strokovnih delavk, ki so delo opravljale v interventni službi, pa so o direktorjem CSD predlagali, da naj poskrbijo, da bo na obračunu plače/plačilni listi direktorja navedeno delovno mesto (na katerem direktor opravlja delo v stalni pripravljenosti in intervenciji/nadurno delo v svojem osnovnem poklicu – npr. delovno mesto strokovni delavec za področje/eno ali več-šifra F017015) in ... plačni razred, od katerega se bosta v prihodnje obračunavala in izplačevala dodatek za stalno pripravljenost (C130) in dodatek za delo preko polnega delovnega časa (E010) in da naj poskrbijo, da bodo javne uslužbenke/strokovne

delavke, ki bodo opravljale delo v interventni službi, natančno izpolnile obrazec/Poročilo o dežurstvu in opravljenih intervencijah, tako da bo iz poročila za posamezni mesec razvidno dejansko število opravljenih ur v stalni pripravljenosti in število opravljenih ur v intervenciji (število nadur);

Inšpektorji so z ugotovitvami seznanili tudi resorno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in mu predlagali, da poskrbi, da bod tovrstne nepravilnosti odpravili v vseh centrih za socialno delo.

V skladu z načrtom dela je Inšpektorat opravil nadzore tudi pri 6 proračunskih uporabnikih s področja javne uprave (z najvišje izplačanim povprečnim mesečnim obsegom sredstev za stalno pripravljenost v skupini istovrstnih uporabnikov v obdobju januar- oktober 2016) in sicer v Ministrstvu za zunanje zadeve, Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Mestni občini Ljubljana, Občini Bohinj, Okrožnem sodišču v Murski Soboti in Okrožnem sodišču v Novi Gorici. Poleg tega pa je pravilnost obračunavanja in izplačevanja tega dodatka preverjal tudi v nekaterih drugih nadzorih, ki jih je izvajal na osnovi različnih pobud. Ugotovljene so bile naslednje nepravilnosti:

v ministrstvih:

- o da javnim uslužbencem stalna pripravljenost ni bila posebej odrejena, dodatek za stalno pripravljenost pa jim je bil izplačan.

v drugih državnih organih:

- o da sklepi o odreditvi stalne pripravljenosti niso vsebovali razloga odreditve stalne pripravljenosti, poročila o opravljenem delu pa niso bila izpolnjena na predpisanem obrazcu in v predpisanem roku (kot je bilo to določeno v internem aktu).

v upravah lokalnih skupnosti:

- o da v internem aktu ni bilo določeno, na katerih delovnih mestih in kdaj se lahko javnemu uslužbencu sploh odredi stalna pripravljenost;
- o da je bila javnemu uslužbencu odrejena stalna pripravljenost kar za 24 ur na dan, dodatek za stalno pripravljenost pa mu je bil obračunan in izplačan za redno delo (in sicer 174 ur mesečno);
- o da je bila javnemu uslužbencu odrejena stalna pripravljenost za nedoločen čas, brez navedbe konkretnih datumov in časa stalne pripravljenosti, dodatek za stalno pripravljenost pa mu je bil izplačan v pavšalnem znesku.

Inšpektorji so predstojnikom odredili, da poskrbijo za pravilno obračunavanje in izplačevanje dodatka za stalno pripravljenost v bodoče in da naj v nekaterih primerih zvezi z nepravilnim izplačilom dodatka za stalno pripravljenost ustrezno ukrepajo v skladu s 3.a členom Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.